

2016-11-22

Tilläggsavtal till Huvudavtal och Delprojektavtal avseende utbyggd tunnelbana enligt 2013 års Stockholmsöverenskommelse

Parter

1. Staten, genom Stockholmsförhandlingen
2. Stockholms läns landsting
3. Stockholms stad
4. Solna stad
5. Järfälla kommun
6. Nacka kommun

Staten, genom Stockholmsförhandlingen, Stockholms läns landsting, Stockholms stad, Solna stad, Järfälla kommun och Nacka kommun benämns i det följande enskilt för "Part" och gemensamt för "Parterna". Stockholms läns landsting benämns nedan enskilt för "Landstinget". Staten, genom Stockholmsförhandlingen, benämns nedan enskilt för "Staten".

1. Inledning

Parterna har genom Huvudavtal och Delprojektavtal, daterat 2014-01-07, om finansiering och medfinansiering av utbyggnad av tunnelbanan samt ökad bostadsbebyggelse i Stockholms län enligt 2013 års Stockholmsförhandling, ingått avtal om finansiering, medfinansiering av utbyggnad av tunnelbanan samt ökad bostadsbebyggelse i Stockholms län genom beslut i respektive parts beslutande organ.

Under första halvåret 2016 gjordes en översyn av anläggningen med syfte att hitta åtgärder och optimera utformningen för att fortsatt ligga inom den ekonomiska ramen för Stockholmsförhandlingen. Arbetet utmynnade i rapporten Återrapportering av åtgärds- och optimeringsarbetet, som Parterna genom Styrelsen för 2013 års Stockholmsförhandling godkände i juni 2016 för att vidare inarbetas i genomförandeavtal samt ett tilläggsavtal för politisk beredning och beslut. Jämfört med den inledande projekteringen av tunnelbanan medförde åtgärds- och optimeringsarbetet förändringar avseende utbyggnadens omfattning, bland annat ändrad lokalisering av vissa stationslägen och i vissa fall borttagande av uppgångar och entréer. Åtgärderna finns beskrivna i genomförandeavtal för respektive delprojekt.

Jämfört med Huvudavtalet och Delprojektavtalen innebär åtgärds- och optimeringsarbetet förändringar i följande avseenden:

- Tidplan för genomförandet av tunnelbaneutbyggnaden
- Tidpunkt för fullgörande av Järfälla kommuns bostadsåtagande
- Betalningsplan där en del av kostnadstaket på 2 925 miljoner kronor för Parternas finansiering tas i anspråk.

Syftet med detta Tilläggsavtal är att reglera och tydliggöra dessa förändringar. Utöver de uttryckliga förändringar som beskrivs i detta Tilläggsavtal gäller Huvudavtalet och Delprojektavtalen med oförändrade villkor. Tabellförändringar i relation till delprojektavtalen enligt nedanstående sammanställning.

Tilläggsavtal	Ersätter tabell i Delprojektavtal
Tabell Årlig investeringskostnad, Bilaga 1	Tabell 2 Årliga investeringskostnader, Bilaga 1
Tabell Finansiering av infrastruktur, Bilaga 2	Tabell 1, Bilaga 1
Tabell Betalningsplan, Bilaga 3	Tabell 3 och Tabell 4, Bilaga 1 samt Tabell 1, Bilaga 2
Tabell Kostnadsansvar, Bilaga 4	Tabell 5, Bilaga 1
Tabell Bostadstillskott och återbetalning, Bilaga 5	Tabell 2, Bilaga 2
Översiktliga tidplaner per delprojekt, Bilaga 6	Alla tabeller i Bilaga 3

2. Tidplan för genomförande

Parterna är överens om en justerad tidplan för genomförandet av tunnelbaneutbyggnaden för samtliga Delprojekt (Tunnelbana till Nacka och söderort, Tunnelbana till Arenastaden, Tunnelbana till Barkarby). De justerade tidplanerna för respektive Delprojekt framgår i de översiktliga tidplanerna, bilaga 6. Bilaga 6 ersätter samtliga tider, gällande genomförandet av utbyggnaden av tunnelbanan, angivna i Huvudavtalet och Delprojektavtalen.

De översiktliga tidplanerna redovisar en möjlig trafikstart cirka 2026 för Tunnelbana till Nacka och söderort, cirka 2024 för Tunnelbana till Arenastaden och Tunnelbana till Barkarby. Tiderna anges exklusive eventuella överklaganden.

3. Tider för bostadsbyggande

Tidplanerna för Stockholms stads, Nacka kommuns och Solna stads fullgörande av bostadsåtaganden enligt Delprojektavtalen, ligger fast.

Parterna är överens om en ny tidplan för Järfälla kommuns fullgörande av bostadsåtagandet. Järfälla kommun ska själv, eller genom annan markägare/bostadsexploator, uppföra cirka 14 000 bostäder i tunnelbanans influensområde fram till senast år 2032, med en genomsnittlig takt om cirka 735 bostäder per år.

4. Årliga investeringskostnader

De årliga investeringskostnaderna framgår av tabell i bilaga 1.

5. Finansiering

5.1 Finansiering

Parterna ska gemensamt bidra till finansieringen av utbyggnaden av tunnelbanan medan enbart Landstinget finansierar inköp av fordon och utbyggnad av depåer och depåanslutningar. Totalt för hela Projektet anges Parternas finansiering av Projektet enligt nedanstående fördelning (varvid noteras att Landstingets finansiering nedan inkluderar 6 200 miljoner kronor för fordon och depåer). Tabellen ersätter tabell i Huvudavtalet under punkt 7.1.

Part	Belopp (miljoner kronor)	Procent (avrundat)
Staten	14 270	53,1%
Stockholms läns landsting	7 157	26,6%
Stockholms stad	3 050	11,4%
Nacka kommun	891	3,3%
Solna stad	607	2,3%
Järfälla kommun	886	3,3%
Totalt	26 860	100,0%

Finansieringen innebär att ytterligare 1 160 miljoner kronor tas i anspråk jämfört med investeringskostnaden 19 500 miljoner kronor i Huvudavtalet och Delprojektavtalet. Upp till kostnadstaket på 2 925 miljoner kronor kvarstår således 1 765 miljoner kronor.

Parternas åtagande gällande finansiering och betalning regleras närmare i bilagor till detta Tilläggsavtal. Detta medför att tabellerna som är hänförliga till punkt 7.2 i Huvudavtalet utgår.

5.2 Betalningsplan

Parterna är överens om en ny betalningsplan, som är anpassad efter den nya tidplanen för genomförandet av tunnelbaneutbyggnaden, bilaga 3. Tabellen redovisar Parternas årliga bidrag till utbyggnaden av tunnelbanan samt förskotteringen.

5.3 Justering av betalningsplan

Med utgångspunkt i Delprojektens framdrift är Parterna överens om att en årlig justering av betalningsplanen ska genomföras vid behov i relation till de översiktliga tidplanerna i bilaga 6. Detta innebär att de årliga inbetalningsbeloppen vid behov justeras inom ramen för beslutad betalningsplan.

En eventuell justering av betalningsplanen för nästkommande år ska beslutas av Styrelsen senast den 30 september respektive år. Om genomförandet av utbyggnaden av tunnelbanan förskjuts med mer än två år jämfört med tidplan enligt bilaga 6 eller att totalbelopp i betalningsplanen behöver revideras jämfört med beslutad betalningsplan, alternativt att årligt belopp väsentligt utökas jämfört med beslutad betalningsplan i bilaga 3 ska reviderad betalningsplan hemställas till respektive parts beslutande organ för beslut.

Parterna är överens om att Styrelsen för 2013 års Stockholmsöverenskommelse ges mandat att ändra betalningsplanen i enlighet med ovan.

5.4 Risk och fördyringar

För att ta höjd för kostnadsökningar definierades i Delprojektavtalen ett kostnadstak för parterna på 2 925 miljoner kronor. Ramen för 2013 års Stockholmsöverenskommelse inklusive kostnadstaket är oförändrad jämfört med Huvudavtalet och Delprojektavtalen och uppgår till 22 425 miljoner kronor i 2013 års prisnivå, januari. Även kostnadstakets fördelning i kostnadsansvar mellan parterna är oförändrat. Parterna är överens om att kostnadstaket för delsträcka Kungsträdgården-Sofia samt Sofia-Nacka slås ihop som ett tillägg till Huvudavtalets punkt 8.1. Det utökade kostnadsansvaret redovisas i bilaga 4.

5.5 Bostadstillskott och återbetalning

Tidpunkterna och antalet bostäder för kommunernas bostadsåtagande framgår av tabell i bilaga 5. Tiderna är i enlighet med avsnitt 3 ovan. Antalet bostäder är oförändrat jämfört med Huvudavtalet och Delprojektavtalen.

Tidpunkterna för återbetalningen av den i betalningsplanen beskrivna förskotteringen från Järfälla kommun senareläggs, medan tidpunkterna för återbetalning av gjorda förskotteringar ligger fast för Stockholm, Nacka och Solna. Tidplanerna för återbetalning framgår av tabell i bilaga 5.

6. Villkor för Tilläggsavtalets giltighet

Detta Tilläggsavtal gäller under följande förutsättningar:

dels att Stockholms kommunfullmäktige senast den 30 juni 2017 godkänner detta Tilläggsavtal genom ett beslut som vinner laga kraft,

dels att Nackas kommunfullmäktige senast den 30 juni 2017 godkänner detta Tilläggsavtal genom ett beslut som vinner laga kraft,

dels att Solnas kommunfullmäktige senast den 30 juni 2017 godkänner detta Tilläggsavtal genom ett beslut som vinner laga kraft,

dels att Järfällas kommunfullmäktige senast den 30 juni 2017 godkänner detta Tilläggsavtal genom ett beslut som vinner laga kraft,

dels att Stockholms landstingsfullmäktige senast den 30 juni 2017 godkänner detta Tilläggsavtal genom ett beslut som vinner laga kraft,

dels att Staten undertecknar detta Tilläggsavtal samt att regeringen godkänner Tilläggsavtalet.

Detta Avtal är upprättat i sex likalydande exemplar varav Parterna tagit var sitt.

Stockholm

2013 års Stockholmsförhandling

Stockholms stad

Stockholms läns landsting

Nacka kommun

Solna stad

Järfälla kommun

Bilagor

Bilaga 1. Årliga investeringskostnader

Bilaga 2. Finansiering av infrastruktur

Bilaga 3. Betalningsplan

Bilaga 4. Kostnadsansvar

Bilaga 5. Bostadstillskott och återbetalning

Bilaga 6. Översiktliga tidplaner per projekt

Bilaga 1. Årliga investeringskostnader

Tabell: Årliga investeringskostnader
Miljoner kronor

	Utfall 2014	Utfall 2015	Prognos 2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Totalt
Nacka och söderort	67	242	405	611	879	1 369	1 610	1 767	1 819	1 813	1 700	736	181	13 200
Arenastaden	56	266	193	185	209	637	817	780	539	422	45	2		4 150
Barkarby	20	135	110	176	358	571	837	785	182	90	46			3 310
Totalt	144	644	707	972	1 446	2 577	3 263	3 332	2 540	2 325	1 791	739	181	20 660 *

Totalsumman 20 660 miljoner kronor baseras på prisnivå januari 2016. Totalsumman exklusive KPI-ökning motsvarar 20 581 miljoner kronor. Notera att Landstinget utöver finansieringen ovan ansvarar för att anskaffa fordon och depåer till en kostnad om 6 200 miljoner kronor (angivet i 2013 års prisnivå, januari).

Bilaga 2. Finansiering av infrastruktur

Tabell: Finansiering av infrastruktur per Part*
Miljoner kronor

Partfinansiering	Nacka och söderort	Arena-staden	Barkarby	Totalt
Staten	9 435	2 675	2 159	14 270
<i>varav medfinansiering</i>	3 000	125	700	3 825
<i>varav trängskatter</i>	6 050	1 700	1 250	9 000
<i>varav länsstyrelsen</i>		825		825
<i>varav kostnadstak</i>	385	25	209	618
Stockholms läns landsting	429	264	265	958
<i>varav medfinansiering</i>	250	250	150	650
<i>varav kostnadstak</i>	179	14	115	309
Stockholms stad	2 445	604		3 050
<i>varav medfinansiering</i>	2 350	600		2 950
<i>varav kostnadstak</i>	95	4		100
Nacka kommun	891			891
<i>varav medfinansiering</i>	850			850
<i>varav kostnadstak</i>	41			41
Solna stad		607		607
<i>varav medfinansiering</i>		600		600
<i>varav kostnadstak</i>		7		7
Järfälla kommun			886	886
<i>varav medfinansiering</i>			800	800
<i>varav kostnadstak</i>			86	86
Totalt	13 200	4 150	3 310	20 660

* Totalsumman 20 660 miljoner kronor baseras på prisnivå januari 2016. Totalsumman exklusive KPI-ökning motsvarar 20 581 miljoner kronor. Notera att Landstinget utöver finansieringen ovan ansvarar för att anskaffa fordon och depåer till en kostnad om 6 200 miljoner kronor (angivet i 2013 års prisnivå, januari). Beroende på decimalavrundningar i tabellen stämmer inte alla summeringar exakt.

Bilaga 3. Betalningsplan

Tabell: Betalningsplan* Miljoner kronor

	Fakturerat 2014	Fakturerat 2015	Fakturerat 2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Totalt
Statlig medfinansiering		133	21	50	0	88	268	655	932	1 377	626			4 150
Statlig medfinansiering (Intäkter för trängselskatt)			280	392	628	656	919	736	375	343	608	285	70	5 294
Statlig medfinansiering	0	133	300	443	628	744	1 187	1 392	1 307	1 720	1 234	285	70	9 444
Stockholms läns landsting	158	163	19	19	71	72	95	65	40	78	79	81	20	959
Förskottering landstinget för länsstyrelsen	28	38	46	96	139	139	121	80	78	59				825
Förskottering landstinget för staten						950	1 050							2 000
Stockholms läns landsting	186	201	64	115	210	1 161	1 266	145	118	137	79	81	20	3 784
Stockholms stad	257	354	120	51	219	242	319	261	164	321	328	333	82	3 050
Förskottering Stockholms stad								553	448					1 001
Stockholms stad	257	354	120	51	219	242	319	814	612	321	328	333	82	4 051
Nacka Kommun			20	18	68	98	143	122	75	147	150	40	10	891
Förskottering Nacka kommun								200	133					333
Nacka Kommun	0	0	20	18	68	98	143	322	208	147	150	40	10	1 224
Solna stad			20	62	148	158	119	73	28					607
Förskottering Solna stad								200	133					333
Solna stad	0	0	20	62	148	158	119	273	161					940
Järfälla kommun			40	84	172	174	229	187						886
Förskottering Järfälla kommun								200	133					333
Järfälla kommun	0	0	40	84	172	174	229	387	133					1 219
Totalt	442	688	564	772	1 446	2 577	3 263	3 332	2 540	2 325	1 791	739	181	20 660

* Totalsumman 20 660 miljoner kronor baseras på prisnivå januari 2016. Totalsumman exklusive KPI-ökning motsvarar 20 581 miljoner kronor. Beroende på decimalavrundningar i tabellen stämmer inte alla summeringar exakt.

Bilaga 4. Kostnadsansvar

Tabell: Kostnadsansvar**
Miljoner kronor

Kostnadsansvar enligt Stockholmsförhandlingen	Kungs- trädgården- Sofia/ Sofia-Nacka*	Sofia- Gullmars- plan	Odenplan- Hagastaden	Hagastaden- Arenastaden	Barkarby	Totalt
Staten	717	313	155	147	222	1 554
Stockholms läns landsting	334	146	92	85	122	779
Stockholms stad	157	111	68			336
Nacka kommun	97					97
Solna stad				68		68
Järfälla kommun					91	91
Totalt	1 305	570	315	300	435	2 925

* Delsträckorna har slagits ihop

** Beloppen avser 2013 års prisnivå, januari.

Bilaga 5. Bostadstillskott och återbetalning

Tabell: Bostadstillskott och återbetalning***
Miljoner kronor

	2023	2024	2025	2026	2027	2030	2031	2032	Totalt per part	Åtagande 2025	Åtagande 2026	Åtagande 2027	Totalt åtagande 2030	Totalt åtagande 2031	Totalt åtagande 2032
Återbetalning till kommun										Bostadstillskott* (lägenheter)	Bostadstillskott* (lägenheter)	Bostadstillskott* (lägenheter)	Bostadstillskott* (lägenheter)	Bostadstillskott* (lägenheter)	Bostadstillskott* (lägenheter)
Stockholms stad			500,5	500,5	500,5	500,5			1 001	32 400			45 900		
Nacka kommun			166,5	166,5	166,5	166,5			333	8 200			13 500		
Solna stad			166,5	166,5	166,5	166,5			333	3 200			4 500		
Järfälla kommun				166,5	166,5	166,5		166,5	333			9 900**			14 000**
Återbetalning till landsting															
Stockholms läns landsting (Länsplan)	245	280	300						825						
Stockholms läns landsting				1 000			1 000		2 000						
Summa	245	280	1 133,5	1 000	166,5	833,5	1 000	166,5	4 825						

* Bostadstillskott räknas som färdigställda bostäder från 2014-01-01, vars detaljplaner antas från och med 2014-01-01.

** Förutsätter fastighetsöverlåtelse i enlighet med punkt 3.3. i Delprojektavtal för tunnelbana till Järfälla/Barkarby.

*** Beloppen avser 2013 års prisnivå, januari.

Om berörd Parts åtagande ej kunnat genomföras enligt Avtalet vid respektive angiven tidpunkt för återbetalning av förskotterade medel ska Statens betalning ske så snart respektive berörd Parts åtagande uppfyllts. Förskotterade medel betalas dock under alla omständigheter ut av Staten till berörd Part senast 2035 för Stockholm, Nacka och Solna samt 2037 för Järfälla.

Översiktlig tidplan Tunnelbana till Arenastaden

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<u>Lokaliseringsutredningar</u> Lokaliseringsutredning Fördjupad lokaliseringsutredning (inklusive åtgärds- och optimeringsarbetet)												
<u>Järnvägsplan och detaljplaner</u> Projektering och framtagande av Järnvägsplan och detaljplaner inkl. miljökonsekvensbeskrivning Fastställelse och laga kraft												
<u>Miljö tillstånd</u> Utredningar och undersökningar till miljödomsansökan, inlämning av ansökan Hantering i mark- och miljödomstolen och beslut om verkställighet												
<u>Lantmäteri process</u>												
<u>Upphandling</u> Arbetstunnlar Övriga entreprenader												
<u>Produktion</u> Arbetstunnlar Bergtunnlar Stomkomplettering och installationer BEST (Bana, EI, Signal och Tele)												
<u>Provdrift och myndighetsgodkännande</u>												

Översiktlig tidplan Tunnelbana till Barkarby

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<u>Lokaliseringsutredningar</u> Lokaliseringsutredning Fördjupad lokaliseringsutredning (inklusive åtgärds- och optimeringsarbetet)												
<u>Järnvägsplan och detaljplaner</u> Projektering och framtagande av Järnvägsplan och detaljplaner inkl. miljökonsekvensbeskrivning Fastställelse och laga kraft												
<u>Miljö tillstånd</u> Utredningar och undersökningar till miljödomsansökan, inlämning av ansökan Hantering i mark- och miljödomstolen och beslut om verkställighet												
<u>Lantmäteri process</u>												
<u>Upphandling</u> Arbetstunnlar Övriga entreprenader												
<u>Produktion</u> Arbetstunnlar Bergtunnlar Stomkomplettering och installationer BEST (Bana, EI, Signal och Tele)												
<u>Provdrift och myndighetsgodkännande</u>												

* Fastställande av servitutsavgränsning kan komma att ske efter trafikstart.